

ЗАСТОСУВАННЯ СТРОКІВ ДАВНОСТІ ПРИТЯГНЕННЯ ОСОБИ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ОКРЕМИХ СТАДІЯХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

APPLICATION OF STATUTE OF LIMITATIONS FOR BRINGING A PERSON TO CRIMINAL LIABILITY AT CERTAIN STAGES OF CRIMINAL PROCEEDINGS

Довганич В.В., здобувач наукового ступеня доктора філософії кафедри кримінального процесу
Національна академія внутрішніх справ

У статті приділено увагу правилам нормативного регулювання та особливостям застосування строків давності притягнення особи до кримінальної відповідальності в Україні. Відмічено, що для розуміння процедури та особливостей застосування строків давності притягнення до кримінальної відповідальності як підстави для завершення кримінального провадження, варто відрізнити дві процедури: 1) закриття кримінального провадження під час досудового розслідування рішенням суду у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності у разі невстановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення; 2) звільнення судом під час судового провадження від кримінальної відповідальності підозрюваного/обвинуваченого у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до неї.

Звернено увагу, що положення Кримінального процесуального кодексу України з 2012 року передбачали спочатку неможливість закриття кримінального провадження у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності при невстановленні підозрюваної особи, але з 2019 року цей підхід було диференційовано у п. 3-1 ч. 1 ст. 284 КПК України. Враховуючи положення ст. 3 Конституції України, завдання Кримінального кодексу України та завдання кримінального провадження, а також з метою усунення колізій між положеннями КК України та КПК України, вказано на доцільність передбачити вказівку щодо особливо тяжких злочинів проти життя та здоров'я особи серед виключень у ч. 5 ст. 49 КК України.

Зазначено, що при застосуванні строків давності притягнення особи до кримінальної відповідальності у праворозумінні та судовій практиці виникають проблеми щодо потреби визнання винуватості особою як умови застосування досліджуваного інституту. Вказано, що виходячи із положень Пар. 2 Гл. 24 КПК України як при виникненні підстав для звільнення від кримінальної відповідальності під час досудового розслідування, так і під час судового провадження уповноважені особи зобов'язані невідкладно розглядати та вирішувати такі клопотання, а тому говорити про обґрунтоване формування переконання суду про винуватість особи за таких умов недоцільно, оскільки відповідно до засад кримінального провадження, винуватість особи має бути доведено у процесі повноцінного доказування при безпосередньому дослідженні всіх доказів у судовому засіданні.

Ключові слова: давність, притягнення особи до кримінальної відповідальності, винуватість, звільнення від кримінальної відповідальності, стадії кримінального провадження.

The article focuses on the rules of normative regulation and the peculiarities of applying the statute of limitations for bringing a person to criminal liability in Ukraine. It is noted that in order to understand the procedure and the specifics of the application of statute of limitations for bringing to criminal liability as a basis for the completion of criminal proceedings, two procedures should be distinguished: 1) closure of criminal proceedings in the course of pre-trial investigation by a court decision in connection with the expiration of the statute of limitations for bringing to criminal liability in case of failure to identify the person who committed the criminal offense; 2) release by the court during court proceedings of the suspect/accused from criminal liability due to the expiration of the statute of limitations for bringing to it.

Attention is drawn to the fact that the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine since 2012 assumed at first the impossibility of closing criminal proceedings in the event of the expiration of the statute of limitations for bringing to criminal liability if the suspect was not identified, but since 2019 this approach has been differentiated in paragraph 3-1 of part 1 of Art. 284 of Criminal Procedural Code of Ukraine. Considering the provisions of Art. 3 of the Constitution of Ukraine, the tasks of the Criminal Code of Ukraine and the tasks of criminal proceedings, as well as in order to eliminate collisions between the provisions of the Criminal Code of Ukraine and the Criminal Procedural Code of Ukraine, it is indicated that it is expedient to provide for the indication of especially grave crimes against the life and health of a person among the exceptions in Part 5 of Art. 49 of the Criminal Code of Ukraine.

It is noted that when applying the statute of limitations for bringing a person to criminal liability in legal understanding and judicial practice, there are problems of the need to admit the guilt by a person as a condition for the application of the institution under study. It is stated that based on the provisions of Par. 2 Chapter 24 of the Criminal Procedural Code of Ukraine, both in the event of grounds for exemption from criminal liability during pre-trial investigation and during court proceedings, authorized persons are obliged to immediately consider and resolve such petitions, and therefore to speak about the reasonable formation of the court's conviction on the guilt of a person under such conditions is impractical, since, in accordance with the basics of criminal proceedings, the guilt of a person must be proved in the process of full proof in the direct examination of all evidence in a court session.

Key words: statute of limitation, bringing a person to criminal liability, guilt, exemption from criminal liability, stages of criminal proceedings.

Хоча інститут давності притягнення особи до кримінальної відповідальності має досить тривалу історію нормативного регулювання в Україні, проте розуміння під час правозастосування порядку його реалізації на окремих стадіях кримінального провадження є неоднаковим, що зумовлює помилки, які відбуваються, в першу чергу, на долі осіб, що притягаються до кримінальної відповідальності.

Право та підстави на звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, передбачено ст. 49 КК України, реалізація якої передбачає застосування положень ст. 284 КПК України. Власне послуговуючись положеннями цих двох статей судді вирішують питання щодо закриття кримінального провадження у зв'язку із звільненням особи від кримінальної відповідальності у разі закінчення строків давності притягнення особи до кримінальної відпові-

дальності. Таким чином, застосування положень матеріального та процесуального права у випадках звільнення осіб від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності залишається актуальним і нині.

Питанням звільнення від кримінальної відповідальності, зокрема у зв'язку із закінченням строків давності, присвячені праці Ю.В. Бауліна, Л.В. Головка, О.О. Дудорова, В.М. Куца, Т.О. Леснівськи-Костарєвої, І.І. Митрофанова, А.М. Яценко та інших вчених.

Метою статті є окреслення особливостей процедури застосування строків давності притягнення особи до кримінальної відповідальності на окремих стадіях кримінального провадження. Для досягнення визначеної мети окреслено підходи до регламентації застосування давності притягнення особи до кримінальної відповідальності у КПК 1960 року та КПК України 2012 року; охарактеризо-

вано процедури застосування строків давності на окремих стадіях кримінального провадження; висвітлено питання невідповідності положень КК України та КПК України, які комплексно регулюють питання підстав та порядку застосування давності притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Відмітимо, що для розуміння процедури та особливостей застосування строків давності притягнення до кримінальної відповідальності як підстави для завершення кримінального провадження, варто відрізнити дві процедури.

По-перше, закриття кримінального провадження під час досудового розслідування рішенням суду у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності у разі невстановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

По-друге, звільнення судом під час судового провадження від кримінальної відповідальності підозрюваного/обвинуваченого у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до неї. Звільнення за цією ґрунтовою підставою згідно ст. 286 КПК України можливо лише на підставі рішення суду, при цьому є обов'язком, а не правом суду. Ця норма визначає, що звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення здійснюється судом. Встановивши на стадії досудового розслідування підстави для звільнення від кримінальної відповідальності та отримавши згоду підозрюваного на таке звільнення, прокурор складає клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності та без проведення досудового розслідування у повному обсязі надсилає його до суду. Перед направленням клопотання до суду прокурор зобов'язаний ознайомити з ним потерпілого та з'ясувати його думку щодо можливості звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності. Якщо під час здійснення судового провадження щодо провадження, яке надійшло до суду з обвинувальним актом, сторона кримінального провадження звернеться до суду з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності обвинуваченого, суд має невідкладно розглянути таке клопотання» [4].

Проте зауважимо, що за таких умов обвинувачена особа може не погоджуватися із застосуванням відповідного виду звільнення, вимагаючи, зокрема, продовження провадження на загальних підставах, коли сторона обвинувачення зобов'язана довести її винуватість, та наполягаючи на своїй непричетності до вчиненого кримінального правопорушення.

При цьому, як випливає із аналізу положень п. 1 ч. 2 ст. 284, ч. 3 ст. 285, частин 1, 4 ст. 286, ч. 3 ст. 288 КПК України як суди першої, так і суди апеляційної або касаційної інстанції зобов'язані роз'яснити особі, яка притягується до кримінальної відповідальності, те, що на момент судового розгляду чи апеляційного/касаційного перегляду закінчилися строки давності притягнення її до кримінальної відповідальності, що є правовою підставою, передбаченою ст. 49 КК України, для звільнення особи від кримінальної відповідальності у порядку, передбаченому КПК України, і таке звільнення є підставою для закриття кримінального провадження на підставі п. 1 ч. 2 ст. 284 КПК України, а також право заперечувати проти закриття кримінального провадження з цієї підстави та наслідки такого заперечення. Водночас нероз'яснення судами відповідно до вимог ст. 285 КПК України зазначених обставин є порушенням вимог кримінального процесуального закону, що спричиняє неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність у вигляді незастосування закону, який підлягав застосуванню [3; 4].

За такої процесуальної ситуації, коли особа не погоджується на припинення кримінального провадження щодо неї за вказаною процедурою з підстав закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, суд продовжує судове провадження, в результаті якого,

за наявності передбачених законом підстав, виносить обвинувальний вирок, надалі вирішуючи питання про звільнення засудженого від покарання.

Регулювання вказаного інституту зазнавало змін у підходах до його кримінально-правової та кримінальної процесуальної регламентації у КПК України 1960 р. та чинному КПК України.

Положення чинного КПК України, на відміну від КПК України 1960 року, з 2012 року не передбачали абсолютної можливості закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності при невстановленні в ході досудового розслідування особи, яка вчинила відповідне діяння. При цьому КПК України 1960 року визначав, що прокурор або слідчий за згодою прокурора мали право направляти до суду кримінальну справу, де не встановлено особу, яка вчинила злочин, з метою вирішення питання про закриття справи у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 11-1 КПК України 1960 року).

Як зазначено вище, положення КПК України з 2012 року передбачали спочатку неможливість закриття кримінального провадження із досліджуваної нами підстави при невстановленні підозрюваної особи, але з 2019 року цей підхід було диференційовано, оскільки п. 3-1 ч. 1 ст. 284 КПК України визначає, що кримінальне провадження закривається судом, якщо «не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, крім випадків вчинення особливо тяжкого злочину проти життя чи здоров'я особи або злочину, за який згідно із законом може бути призначено покарання у виді довічного позбавлення волі» [4].

Таким чином, КПК України містить виключення окремих категорій злочинів, у разі вчинення яких особою неможливо застосувати інститут закриття кримінального провадження у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.

Варто відмітити, що власне самі строки давності визначено ч. 1 ст. 49 КК України, яка також містить виключення щодо їх застосування.

Так, згідно ч. 5 ст. 49 КК України «давність не застосовується у разі вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у статтях 109-114-2, проти миру та безпеки людства, передбачених у статтях 437-439 і частині першій статті 442 цього Кодексу» [3].

При цьому, зауважимо, наведені положення мають кореляційні зв'язки, оскільки у разі встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, та притягнення її до кримінальної відповідальності, якщо до набрання вироком законної сили закінчується перебіг строків давності, суд має прийняти рішення про її звільнення від кримінальної відповідальності з відповідної підстави. Якщо ж особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, не встановлено, проте строки давності притягнення до кримінальної відповідальності вичерпались, то за таких умов приймається рішення про закриття кримінального провадження, оскільки за відсутності суб'єкта кримінального правопорушення не можливо говорити про суб'єкта звільнення від кримінальної відповідальності.

Системно аналізуючи положення ст. 49 КК України та ст. 284 КПК України, погоджуємося із твердженням О.П. Шайгуро, який наголошує, що «кримінальне провадження в цій ситуації (прим.: згідно п. 3-1 ч. 1 ст. 284 КПК України) не закривається, якщо воно здійснюється щодо тяжкого злочину проти життя чи здоров'я особи або злочину, за який, згідно із законом, може бути призначено покарання у виді довічного позбавлення волі. Саме це правило і йде у розріз з положенням інституту звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінчення строків давності, адже Кримінальний кодекс України у п.п. 4 та 5 ч. 1 ст. 49 КК України чітко визначає строки для абсолютно всіх тяжких та особливо тяжких злочи-

нів – десять та п'ятнадцять років відповідно. Винятками є злочини проти основ національної безпеки України (статті 109-114-1 КК України), проти миру та безпеки людства (статті 437-439 і частині перша статті 442 КК України). Оскільки строки давності для тяжких злочинів формально визначені і вони фактично сплили, а особа злочинця не встановлена, немає підстав для продовження кримінального провадження. Крім того, злочини проти життя та здоров'я особи не становлять винятку щодо застосування строків давності, що передбачено ч. 5 ст. 49 КК України. Крім того, застосування строків давності кримінального провадження визначаються як обов'язок суду у разі їх спливу» [8, с. 152].

Означений вчений базує свою думку на аксіомі, що первинним у правовому регулюванні суспільних відносин є норми кримінального права як матеріальної галузі права, на реалізацію яких спрямовані положення КПК України.

У наведеній ситуації аналізоване положення КПК України «перебрало» частину правового регулювання питання виключення від сфери застосування норм щодо давності, оскільки ст. 49 КК України не містить згадок про особливості застосування строків давності щодо злочинів проти життя та здоров'я особи.

О.П. Шайгуро зауважує, що «суперечним видається положення пп. 3-1, 10 ч. 1 ст. 284 КПК України, при формулюванні якого законодавцем явно не враховувались положення кримінального законодавства та науки кримінального права. Наприклад, особливо тяжким злочином визнається умисне заподіяння тяжкого тілесного ушкодження захиснику чи представнику особи, а також щодо їх близьких родичів у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги (ч. 3 ст. 399 КК України – карається до 12 років позбавлення волі), так само особливо тяжким злочином є й планування, підготовка або розв'язування агресивної війни чи воєнного конфлікту, а також участь у змові, що спрямована на вчинення таких дій (ч. 1 ст. 437 КК України – карається до 12 років позбавлення волі). Враховуючи положення п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України, слідчий, прокурор зобов'язані закрити кримінальне провадження за ч. 1 ст. 437 КК України у разі закінчення строків досудового розслідування після повідомлення особи про підозру, що є явно необгрунтованим, враховуючи рівень суспільної небезпечності такого злочину» [8, с. 155].

Загалом погоджуючись із актуальністю виділеної правником колізії норм КК України та КПК України, вважаємо, що його пропозиція щодо виключення у п. 3-1 ч. 1 ст. 284 КК України після слів «не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, у разі закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, крім випадків...» словосполучення «особливо тяжкого злочину проти життя чи здоров'я особи...» є дещо двоюкою з точки зору вирішення колізії та досягнення завдань кримінальної юстиції з наступних міркувань.

Стаття 3 Конституції України визначає, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [2].

Стаття 1 КК України вказує, що «Кримінальний кодекс України має своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довілля, конституційного устрою України від кримінально-протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання кримінальним правопорушенням» [3].

Стаття 2 КПК України передбачає, що «завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень...» [4].

Обране формулювання у наведених актах вказує на пріоритетність захисту життя та здоров'я особи від злочинних посягань. Тому одночасно із наведеною О.П. Шайгуро пропозицією щодо внесення змін до КПК України,

вважаємо доцільним додати вказівку щодо особливо тяжких злочинів проти життя та здоров'я особи до переліку виключень у ч. 5 ст. 49 КК України.

У тому випадку, коли особа дала згоду на закриття провадження у зв'язку із закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, таке провадження закривається, при цьому суд не повинен досліджувати усі обставини вчиненого, а застосовує безпосередньо ст. 49 КК України.

Частина правників притримується позиції, що при звільненні особи за таких обставин підстав говорити про її доведену винуватість немає, оскільки власне визнання факту вчинення відповідного кримінального правопорушення особою без подальшої оцінки інших доказів у сукупності як умова застосування відповідного виду звільнення, не може розцінюватися як безумовна підстава стверджувати, що особа є винною у вчиненому. У цьому контексті варто навести пропозиції Плотніковою А.В. редакційні зміни до ч. 1 ст. 49 КК України: «1. Особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня ймовірного вчинення нею злочину і до дня набрання вироком законної сили минули такі строки...» [6, с. 69].

Так, колегія суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду в постанові від 29.07.2021 року у справі № 552/5595/18 висловилася про те, що для звільнення особи від кримінальної відповідальності в зв'язку із закінченням строків давності і для закриття кримінального провадження з такої підстави визнання особою винуватості у вчиненні кримінального правопорушення не є обов'язковим, зокрема враховуючи ст. 63 Конституції України та ст. 18 КПК України щодо неможливості і недопустимості примушування будь-кого визнавати свою винуватість у вчиненні кримінального правопорушення [7].

Заперечуючи обгрунтованість такої позиції, М. Задорожній вказує, що «оскільки жодна особа не має повноважень визначати, дію якого саме нормативно-правового акту і в якій саме його частині розповсюдити на себе, то при вирішенні питання про надання згоди на звільнення від кримінальної відповідальності особа повинна виходити з цілісної конструкції ч. 1 ст. 49 КК України, в тому числі і враховувати наведену в ній вказівку на себе саме як на особу, яка дійсно вчинила кримінальне правопорушення, адже без займенника «нею» відповідна норма вочевидь суттєво змінить свій зміст, оскільки надаючи згоду особі слід було б визнавати лише сам факт вчинення кримінального правопорушення без жодної прив'язки до особи, яка його вчинила. Відтак, на думку автора, визнання особи своєї винуватості є обов'язковим для створення передумов для звільнення її від кримінальної відповідальності в зв'язку із закінченням строків давності» [1].

Наголошуємо на тому, що відповідно до основних засад кримінального провадження, винуватість особи має бути доведено у процесі повноцінного доказування при безпосередньому дослідженні всіх доказів у судовому засіданні. При цьому виходячи із положень параграфа 2 гл. 24 КПК України при виникненні підстав для звільнення від кримінальної відповідальності під час досудового розслідування, так і під час судового провадження уповноважені особи зобов'язані невідкладно розглядати та вирішувати такі клопотання, а тому вважаємо, що говорити про обгрунтоване формування переконання суду про винуватість особи за таких умов недоцільно.

В контексті вирішення відповідної проблеми варто зауважити позицію В.М. Куц та А.М. Ященко, які стверджують, що те, що криється у чинному кримінальному законодавстві України за звільненням від кримінальної відповідальності, є звільненням від притягнення до неї [5, с. 109], вказуючи, що «звільнитися від відповідальності означає позбутися реально-існуючих обтяжень, вже покладених на суб'єкта обвинувальним вироком.

Отже, говорячи про звільнення від кримінальної відповідальності, ми вдаємося до своєрідної юридичної фікції. Насправді те, що за нею криється, є правовим уникненням від цієї відповідальності» [5, с. 118-119]. Згідно п. 14 ч. 1 ст. 3 КПК України притягнення до кримінальної відповідальності – «стадія кримінального провадження, яка починається з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення» [4]. Тобто з моменту повідомлення особи про підозру вже почалося притягнення до кримінальної відповідальності як таке. Як слушно відзначає Плотнікова А.В., за досліджуваних нами умов, «фактично мова йде про відмову від подальшого встановлення обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні. Або, іншими словами, відмову від подальшого «притягнення до кримінальної відповідальності» [6, с. 65]. За обрання такої позиції відповідно вирішується питання щодо потреби (або ж відсутності такої) констатувати винуватість особи, яка звільняється від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.

Висновки. Таким чином, застосування строків давності притягнення до кримінальної відповідальності має

свої відмінності на окремих стадіях кримінального провадження. Якщо цей строк закінчився під час досудового розслідування, то суд має закрити провадження, застосувавши ст. 49 КК України. Якщо ж строк завершився на стадії судового розгляду або ж саме питання щодо застосування строку давності виникло лише під час судового розгляду, то суд здійснює провадження у загальному порядку, встановлюючи винуватість особи та інші обставини, які підлягають доказуванню, якщо обвинувачений не погоджується на закриття провадження за такої не реабілітуючої підстави. У такому разі судовий розгляд закінчується ухваленням вироку, який в тому числі може бути обвинувальним, але з позитивним вирішенням питання щодо звільнення від покарання згідно ч. 5 ст. 74 КК України.

У зв'язку із тим, що визначальним вектором у діяльності державних інституцій є людина, її життя та здоров'я, та з метою забезпечення послідовного підходу у формулюванні положень норм як матеріального, так і процесуального права, обґрунтовано доцільність доповнення у ч. 5 ст. 49 КК України переліку виключень при застосуванні строків давності притягнення до кримінальної відповідальності вказівкою щодо особливо тяжких злочинів проти життя та здоров'я особи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Задорожній М. Неоднозначний погляд ККС ВС на закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності. URL: <https://id-legalgroup.com/blog/neodnoznachnii-vzglyad-kys-vs-na-zakrittie-ygolovnogo-proizvodstva-v-svyazi-s-istecheniem-srokov-davnosti----nikita-zadorojnii--advokat-ID-Legal-Group> (дата звернення 08.12.2022)
2. Конституція України: від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 08.12.2022)
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 08.11.2022)
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/lws/show/4651-17> (дата звернення 08.11.2022)
5. Куц В.М., Ященко А.М. Примирення учасників кримінально-правового конфлікту (кримінально-правовий аспект) : монографія. Х. : Юрайт, 2013. 328 с.
6. Плотнікова А.В. Щодо звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. Випуск 35. Частина I. Том 3. С. 64–79.
7. Постанова від 29.07.2021 № 552/5595/18 Верховний Суд. Касаційний кримінальний суд. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/98728753?_ga=2.193350125.1124299460.1630313211-443807017.1615465322 (дата звернення 08.11.2022)
8. Шайгуро О.П. Проблема встановлення взаємозв'язку кримінальних правових та кримінальних процесуальних норм при законодавчій регламентації підстав закриття кримінального провадження. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2022. Вип. 1 (97). С. 149–158. DOI: 10.33766/2524-0323.97.149-158.